

AFGØRELSE

Ved e-mail af 18. april 2018 til Nævnet for Videnskabelig Uredelighed (nævnet) oversendte universitetet (forskningsinstitutionen) en anmeldelse indgivet af anmelder (anmelder) vedrørende anmeldte (anmeldte), idet anmelder påstår, at anmeldte har handlet videnskabeligt uredeligt.

Anmelder gør gældende, at anmeldte i sit produkt

Produkt A,

har fabrikeret og forfalsket ved at have ændret eller udeladt data, hvorved forskningen fremstår misvisende.

Anmelder gør sammenfattende gældende, at der i anmeldtes produkt A og anmeldtes produkt

Produkt B,

er ti tilfælde (som hver kan omfatte flere forhold), der kan henføres under påstanden om videnskabelig uredelighed, herunder de ovennævnte tilfælde af fabrikering og forfalskning, tre tilfælde af forkert gengivelse af data og tekster, tre tilfælde af misvisende gengivelse af tekster, et tilfælde af generaliserende gengivelse af en tekst, et tilfælde af en udokumenteret påstand og et tilfælde af manglende kildeangivelse.

Anmelder har oplyst, at de ti tilfælde er fund, som han har gjort i forbindelse med udarbejdelsen af sin ph.d.-afhandling.

Denne anmeldelse er en af i alt fem anmeldelser, der er indgivet af anmelder. Anmeldelserne vedrører i alt ti personer og seks forskellige produkter, der alle har tilknytning til folkeskolereformen. Anmelder henviser i nogle af anmeldelserne til bilag, der indgår i de øvrige anmeldelser.

Nævnets resultat

Nævnet har på sit møde den 28. februar 2019 truffet afgørelse om, at et af de anmeldte tilfælde falder uden for nævnets kompetence, og at anmeldte i de øvrige tilfælde ikke har handlet videnskabeligt uredeligt.

Afgørelsen er truffet enstemmigt af landsdommer, dr.jur., ph.d. Jens Hartig Danielson (formand), professor, ph.d. Hanne Andersen, professor, ph.d. Dorte Hammershøj, professor, dr.med. Jørn Hounsgaard, professor, ph.d. Anne-Mette Hvas,

Nævnet for Videnskabelig Uredelighed

14. marts 2019

Kontakt til Nævnet for Videnskabelig Uredelighed sker via:

Sekretariatet for Nævnet for Videnskabelig Uredelighed

nvu@ufm.dk

Styrelsen for Forskning og Uddannelse

Bredgade 40
1260 København K
Tel. 3544 6200
Fax 3544 6201
sfu@ufm.dk
www.ufm.dk

CVR-nr. 1991 8440

Ref.-nr.
18/020640-04

Sag nr. 2018-09

professor, ph.d. Klemens Kappel, forskningsdirektør, ph.d. Ole Kirk, professor, dr.jur. Heller Bødker Madsen og chefkonsulent, ph.d. Anders Smith.

Nævnets afgørelse er begrundet nedenfor.

Anmeldelsen om videnskabelig uredelighed

Anmelder har til støtte for anmeldelsen vedrørende tilfælde nr. 6 bl.a. anført, at anmeldtes sætning i produkt A, "EU-Kommissionens arbejdsrapport *Schools for the 21st Century* tydeliggør og understreger den ønskede bevægelse i retning af at flytte fokus fra undervisningens indhold til undervisningens resultater i form af elevudbytte", har enten ingen eller ringe understøtning i kilden, og sætningen fremstår således altovervejende som et fabrikat.

Vedrørende tilfælde nr. 9 har anmelder bl.a. anført, at anmeldtes sætning i produkt A, "Folkeskolereformen fastlægger således, at såvel kompetencemål som færdigheds- og vidensmål skal være læringsmål", hvor anmeldte henviser til Undervisningsministeriet, har en svag vedhæftning i forligsteksten, der af anmeldte bruges til at legitimere anmeldtes syn på læreplanen og hans målopfattelse, som der ikke findes dækning for i kilden.

Nævnet for Videnskabelig
Uredelighed

Endvidere har anmelder vedrørende tilfælde nr. 1, 2, 3, 4, 5 og 10 bl.a. anført, at det er uforståeligt, at anmeldte kan afrapportere den samme udvikling på diametralt modsatte måder i to publikationer (produkt A og B) fra samme år (tilfælde nr. 1), at anmeldte i produkt B oplyser de forkerte tal og bruger en gammel kilde i stedet for at gå til selve kilden (tilfælde nr. 2), at der med produkt A frembringes et ikke-transparent grundlag for at vurdere forholdet mellem skolereformen i Danmark og reformen i Ontario (tilfælde nr. 3), at anmeldte i produkt A bevidst gengiver to tredjedele af Hans Werner Heymanns kompetencedefinition forkert og dette tilsyneladende sker ud fra et harmoniseringshensyn (tilfælde nr. 4), at anmeldte i produkt A i sin gengivelsespraksis hverken respekterer den specifikke eller den generelle kontekst for et citat af en kilde (tilfælde nr. 5), og at der ingen dækning er for anmeldtes generelle og generaliserende udsagn i produkt A i den kilde, anmeldte henviser til (tilfælde nr. 10).

Endelig har anmelder vedrørende tilfælde nr. 7 og 8 bl.a. anført, at et af anmeldtes udsagn i produkt A er kontrafaktisk, hvad de målinger, anmelder har udført i forbindelse med sin afhandling, påviser (tilfælde nr. 7), og at anmeldte i produkt A ukritisk og ureflekteret gentager en påstand fremsat af Undervisningsministeriet (tilfælde nr. 8).

Retsgrundlag

Sagen er blevet behandlet efter lov nr. 383 af 26. april 2017 om videnskabelig uredelighed m.v. (loven).

Nævnets kompetence fremgår af lovens § 4, stk. 1:

Nævnet for Videnskabelig Uredelighed behandler sager om videnskabelig uredelighed i videnskabelige produkter.

Af bemærkningerne til lovens § 4, stk. 1, jf. lovforslag nr. L 117 af 25. januar 2017 (bemærkningerne), fremgår:

Med bestemmelsen i stk. 1 foreslås det fastlagt, at Nævnet for Videnskabelig Uredelighed behandler sager om videnskabelig uredelighed i videnskabelige produkter. Videnskabelig uredelighed og videnskabeligt produkt er defineret i lovforslagets § 3, stk. 1, nr. 1, og nr. 6. Hensigten med bestemmelsen er at klarlægge, at nævnet alene har kompetence til at behandle sager om videnskabelig uredelighed, og at de forhold, som nævnet tager under behandling, skal have sammenhæng med en forskningsmæssig afrapportering, dvs. have fundet sted i et videnskabeligt produkt.

Definitionen af et videnskabeligt produkt fremgår af lovens § 3, stk. 1, nr. 6:

Nævnet for Videnskabelig
Uredelighed

Videnskabeligt produkt: Et produkt frembragt ved anvendelse af videnskabelige metoder som led i forskning, herunder ansøgninger om forskningsmidler.

Følgende fremgår af bemærkningerne til lovens § 3, stk. 1, nr. 6, vedrørende vurderingen af, om der er tale om et videnskabeligt produkt:

Den foreslåede definition lægger sig op ad UVVU's praksis på området, hvorefter et videnskabeligt produkt er karakteriseret ved at være frembragt som led i forskning ved anvendelse af videnskabelige metoder i modsætning til f.eks. mere populærvidenskabelige udgivelser, hvor der ikke på tilsvarende vis anvendes en videnskabelig tilgang. Vurderingen af, om et produkt kan anses for et videnskabeligt produkt, beror på en indholdsmæssig vurdering af produktets forskningsmæssige karakter, hvorved videnskabelige artikler, ph.d.-afhandlinger og lignende er det helt klare kerneområde for begrebet. Et element i vurderingen af, om der er tale om et videnskabeligt produkt i lovens forstand, vil derfor ofte være, om det pågældende produkt er indgivet eller tiltænkt indgivet til fagfællebedømmelse.

Videnskabelig uredelighed er defineret i lovens § 3, stk. 1, nr. 1:

Videnskabelig uredelighed: Fabrikering, forfalskning og plagiering, som er begået forsætligt eller groft uagtsomt ved planlægning, gennemførelse eller rapportering af forskning.

Fabrikering er defineret i lovens § 3, stk. 1, nr. 2:

Fabrikering: Uoplyst konstruktion af data eller substitution med fiktive data.

Forfalskning er defineret i lovens § 3, stk. 1, nr. 3:

Forfalskning: Manipulation af forskningsmateriale, udstyr eller processer samt ændring eller udeladelse af data eller resultater, hvorved forskning fremstår misvisende.

Ifølge lovens § 3, stk. 2, nr. 2 omfatter videnskabelig uredelighed ikke:

spørgsmål om videnskabelige teories holdbarhed.

Det fremgår af bemærkningerne til lovens § 3, stk. 2, nr. 2, at:

Efter bestemmelsens nr. 2 foreslås det, at videnskabelig uredelighed ikke omfatter spørgsmål om videnskabelige teories holdbarhed. Der er i det væsentlige tale om en videreførelse af gældende ret med den sproglige modifikation, at gældende rets omtale af videnskabelige teories sandhed udgår, da det i forskningssammenhæng er mere retvisende at tale om videnskabelige teories holdbarhed frem for deres sandhed. Hensigten med reglen er at fastlægge, at uenigheder om forskningens konklusioner eller de anvendte metoder m.v. ikke kan betragtes som videnskabelig uredelighed. Der lægges således med lovforslaget op til, at Nævnet for Videnskabelig Uredelighed ikke skal forholde sig til, om de fremsatte teorier og resultater i det videnskabelige produkt, som sagen vedrører, er rigtige ud fra en forskningsfaglig og videnskabelig bedømmelse, men nævnet forventes derimod at vurdere, om forskningen er frembragt ved fabrikering, forfalskning eller plagiering. Den forskningsfaglige og videnskabelige bedømmelse af et videnskabeligt produkt forventes som hidtil varetaget gennem fagfællebedømmelse m.v.

Nævnet for Videnskabelig
Uredelighed

Af lovens § 3, stk. 2, nr. 3, fremgår, at videnskabelig uredelighed ikke omfatter

spørgsmål om forskningskvaliteten af et videnskabeligt produkt.

Det fremgår af bemærkningerne til lovens § 3, stk. 2, nr. 3, at

Efter bestemmelsens nr. 3 foreslås det, at videnskabelig uredelighed ikke omfatter spørgsmål om forskningskvaliteten af et videnskabeligt produkt. Der er tale om videreførelse af gældende ret, hvorefter videnskabelig uredelighed ikke relaterer sig til forskningskvaliteten i det videnskabelige produkt, som sagen vedrører. Det forventes således, at Nævnet for Videnskabelig Uredelighed som hidtil ikke skal foretage kvalitetsbedømmelser af det videnskabelige produkt, som sagen vedrører.

Nævnets mulighed for at afvise at realitetsbehandle en sag fremgår af lovens § 13, nr. 1:

Nævnet for Videnskabelig Uredelighed kan afvise at realitetsbehandle sager i følgende tilfælde:

1) Sagen falder uden for nævnets kompetence.

Efter lovens § 3, stk. 1, nr. 5, forstås der i loven ved tvivlsom forskningspraksis følgende:

Brud på alment anerkendte standarder for ansvarlig forskningspraksis, herunder standarderne i den danske kodeks for integritet i forskning og andre gældende institutionelle, nationale og internationale praksisser og retningslinjer for integritet i forskning.

Nævnets mulighed for at oversende sager indeholdende forhold om mulig tvivlsom forskningspraksis fremgår af lovens fremgår af lovens § 17:

I tilfælde, hvor Nævnet for Videnskabelig Uredelighed vurderer, at en sag kan indeholde forhold om tvivlsom forskningspraksis, som af nævnet vurderes til ikke at være videnskabelig uredelighed, kan nævnet oversende sådanne forhold til den relevante forskningsinstitution til videre behandling.

Nævnet for Videnskabelig
Uredelighed

Nævnets vurdering af sagen

Det fremgår af lovens bemærkninger, at det helt klare kerneområde for begrebet et videnskabeligt produkt er videnskabelige artikler, ph.d.-afhandlinger og lignende, og at et element i vurderingen af, om der er tale om et videnskabeligt produkt i lovens forstand, derfor ofte vil være, om det pågældende produkt er indgivet eller tiltænkt indgivet til fagfællebedømmelse.

Nævnet har ved vurderingen af, om produkt A er et videnskabeligt produkt navnlig lagt vægt på, at produktet er en artikel i antologien [titel på antologien]. Det fremgår af antologiens bagsidetekst, at forfatterne søger at belyse, hvilket politisk rationale der ligger bag forandringerne i skolen som helhed og inden for de forskellige fagområder. Endvidere fremgår det, at forfatterne opregner og diskuterer de implikationer, som lovgivningen og de mange nye tiltag i kølvandet på reformen har for skolen og undervisningen, bl.a. styrket skoleledelse, øget inklusion og understøttende undervisning. Det fremgår endelig af bagsideteksten, at kapitlerne er skrevet af en række førende eksperter inden for uddannelsesforskningen. I antologien er anmeldtes akademiske grader, stilling og tilknytning til en forskningsinstitution oplyst. Der foreligger ikke oplysning om, at produktet er fagfællebedømt eller har være undergivet en redaktionel vurdering inden offentliggørelsen, men det fremgår af produktet, at anmeldte er en antologiens tre redaktører.

På denne baggrund finder nævnet, at produkt A i sin form fremtræder som et videnskabeligt værk, og at det derfor er et videnskabeligt produkt efter lovens § 3, stk. 1, nr. 6.

Ved vurderingen af, om produkt B er et videnskabeligt produkt, har nævnet navnlig lagt vægt på, at der er tale om en artikel i tidsskriftet [titel på tidsskrift]. Det fremgår af tidsskriftets hjemmeside, at tidsskriftet betegner sig selv som et fagblad, hvor lærere og skoleledere selv fører pennen suppleret af andre fagfolk. Det fremgår endvidere, at fagbladet bringer historier om aktuelle emner og projekter fra landets skoler. Det fremgår herudover, at lærere formidler konkrete metoder og eksempler fra undervisningen. Produkt B er en artikel i et temanummer af [titel på tidsskrift]. Temanummeret har titlen [titel på temanummeret], og det er anført i redaktørens

indledning til temanummeret, at "[titel på tidsskrift] forsøger at pejle på de tendenser og udfordringer der rører sig i skoleverden og vil forsøge, med udgangspunkt i både forskningsrettede, teoretiske og praktiske artikler, at understøtte og inspirere til arbejdet med bl.a. den nye skolereform". Det er endvidere anført, at "I dette temanummer har vi både perspektiver fra forskere, undervisere på læreruddannelser og diplomuddannelser, skoleledere, læringsvejledere og lærere ...". Anmeldtes akademiske grader, stilling og tilknytning til en forskningsinstitution er oplyst i produktets indledning. Der foreligger ikke oplysning om, at produktet er fagfællebedømt eller har være undergivet en redaktionel bedømmelse inden offentliggørelsen.

På denne baggrund finder nævnet, at produkt B ikke er et videnskabeligt produkt efter lovens § 3, stk. 1, nr. 6. Anmeldelsen vedrørende produkt B, herunder tilfælde nr. 2, falder derfor uden for nævnets kompetence, jf. lovens § 4, stk. 1.

Nævnet for Videnskabelig
Uredelighed

Det er anført i anmeldelsen vedrørende fabrikering i tilfælde nr. 6, at anmeldtes sætning i produkt A har enten ingen eller ringe understøtning i den kilde, som anmeldte henviser til. Tilfælde nr. 9 drejer sig ifølge anmelder om en sætning, der har "en svag vedhæftning" i en kilde, der af anmeldte bruges til at legitimere anmeldtes syn på læreplanen og hans målopfattelse, og som der ikke findes dækning for i kilden. Tilfælde nr. 1, 3, 4, 5 og 10 vedrører ifølge anmelder forkert gengivelse af data og tekster, misvisende gengivelse af tekster, generaliserende gengivelse af en tekst, en udokumenteret påstand og en manglende kildeangivelse. Ifølge anmelder drejer tilfælde nr. 7 og 8 sig om et kontrafaktisk udsagn og en ukritisk og ureflekteret gentagelse af en påstand fremsat af Undervisningsministeriet. Nævnet lægger på denne baggrund i de nævnte tilfælde til grund, at anmeldte efter anmelders opfattelse tillægger kilder og materiale andre opfattelser eller betydning, end hvad anmelder mener, er korrekt. Uenighed om forskningens konklusioner eller de anvendte metoder m.v. kan ikke betragtes som videnskabelig uredelighed. Nævnet forholder sig ikke til, om de fremsatte teorier og resultater i det videnskabelige produkt, som sagen vedrører, er rigtige ud fra en forskningsfaglig og videnskabelig bedømmelse, og nævnet foretager ikke kvalitetsbedømmelser af det videnskabelige produkt. Det følger af lovens § 3, stk. 1, nr. 1, at videnskabelig uredelighed kun foreligger, hvor fabrikering, forfalskning og plagiering er begået forsætligt eller groft uagtsomt. En forkert, en uklar eller en manglende kildeangivelse er derfor ikke i sig selv videnskabelig uredelighed. Herefter, og efter en vurdering af de oplysninger, der er fremlagt af anmelder, finder nævnet, at der ikke foreligger videnskabelig uredelighed i tilfælde nr. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 og 10, jf. lovens § 3, stk. 2, nr. 2 og 3, og § 3, stk. 1, nr. 1.

På denne baggrund finder nævnet sammenfattende, at tilfælde nr. 2, falder uden for nævnets kompetence, og at der i de øvrige tilfælde ikke foreligger videnskabelig uredelighed, jf. lovens § 16, stk. 1.

Efter sagens oplysninger vurderer nævnet, at sagen kan indeholde forhold om tvivlsom forskningspraksis. Nævnet oversender derfor sagen til forskningsinstitutionen til videre behandling, jf. lovens § 17.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. lovens § 18.

Jens Hartig Danielsen
Formand for Nævnet for Videnskabelig Uredelighed

Nævnet for Videnskabelig
Uredelighed